

Školní vzdělávací program – školní družina

Základní škola a Mateřská škola, Senohraby, okres Praha-východ

Verze: 2018/2019

Č.j. 270/2018

Motto: *V družině jsme spolu rádi, jsme v ní všichni kamarádi*

Ať je léto nebo zima,

v družině je vždycky prima.

Po škole sem zajdem rádi,

máme tady kamarády.

Zahod' nudu za hlavu,

pojď si spravit náladu.

Relaxovat, pracovat, lenořit i hrát,

bud' také náš kamarád.“

Obsah:

Identifikační údaje:

Úvod

1. Všeobecná ustanovení

- Charakteristika ŠD
- Vybavení
- Ekonomické podmínky
- Personální podmínky
- Podmínky přijímání uchazečů
- Ukončování vzdělávání

2. Organizace a provoz

- Režim ŠD
- Vnitřní řád ŠD
- Dokumentace ŠD
- Délka a časový plán vzdělávání
- Režim dne

3. Formy vzdělávání

4. Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ŠD

5. Cíle základního vzdělávání a jejich rozvoj v jednotlivých činnostech

6. Obsah vzdělávání

7. Závěr

Identifikační údaje:

Název zařízení: Školní družina při Základní škole a Mateřské škole, Senohraby, okres Praha-východ, příspěvková organizace

Adresa: Školní 27, 251 66 Senohraby

Ředitelka: Mgr. Šárka Hájková Heřmánková.

Vychovatelky: vedoucí vychovatelka: Eva Markgráfová, Kateřina Staňková, Jana Kadeřábková

Telefon: 323 603 531, 725 830 221, 725 830 236

e-mail: skola.senohraby@centrum.cz

Web: zssenohraby.cz

Zřizovatel: Obec Senohraby

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2018

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

Úvod

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 o zájmovém vzdělávání.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování.

Činnosti probíhají formou pravidelných, průběžných, příležitostných a dalších aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti.

Pravidelné činnosti jsou dány každodenním zaměstnáním oddělení dle týdenní skladby zaměstnání.

Průběžné činnosti jsou tvořeny spontánními aktivitami dětí – při činnostech odpočinkových, rekreačních a při pohybu venku, kdy je ponechán dětem prostor k individuálnímu výběru her.

Příležitostné činnosti jsou činnosti, překračující rámec jednoho oddělení (vánoční besídka, vánoční a velikonoční dílna a jarmark, výrobky pro budoucí prvňáčky, ...).

Individuální práce – zejména vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí.

Osvětové činnosti vedoucí k prevenci rizikového chování a k výchově dobrovolnictví a otevřená nabídka **spontánních činností**.

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými pravidly pedagogiky volného času.

1. Všeobecná ustanovení

Charakteristika ŠD

ŠD pracuje při Základní škole a Mateřské škole, Senohraby, okres Praha – východ

Kapacita ŠD: Od 1. 9. 2014 je 83 žáků (žáci 1. – 5. ročníku)

Provoz školní družiny je od 11:45 hod. do 16:30 hod.; ranní družina: 7.00 – 7.40

Počet oddělení: 3

Počet vychovatelek: 3

Vybavení ŠD

1. a 2. oddělení ŠD jsou umístěny v přízemí v kmenových třídách. Místnosti slouží jako herny, pracovny i odpočinkové koutky. V přední části ŠD jsou umístěny stolečky, u kterých si děti nejen hrají, ale také je využívají k zájmové činnosti. Zadní část tvoří hrací (odpočinkový) koutek. Obě oddělení ŠD jsou v hezkých, prosvětlených místnostech, které jsou vyzdobeny hlavně výtvarnými pracemi dětí.

3. oddělení ŠD je umístěno v 2. patře v podkroví. Tvoří jej několik místností – herna, pracovna, kuchyňka a sociální zařízení. Herna, ve které je umístěn koberec, slouží k odpočinku a k hrám. Pracovna je vybavena stoly a židličkami, které slouží k zájmovým činnostem. 3. oddělení je prostorné, čisté a hezky vyzdobené. Na výzdobě ŠD se podílejí děti.

Pro zájmové činnosti využíváme i ostatní prostory školy, např. počítačovou učebnu, keramickou dílnu, kuchyňku.

Všechna oddělení jsou vybavena různými stolními hrami, hračkami, stavebnicemi, policemi s dětskými knihami a časopisy různého žánru, didaktickými pomůckami.

Žáci pracují s různým výtvarným materiálem (náčrtníky, výkresy, barevné papíry, lepidla, nůžky, pastelky, fixy, voskovky, různé druhy barev), ale také s mnohými pomůckami.

Pro poslechové činnosti používáme magnetofony s CD přehrávači. Každé oddělení je vybaveno interaktivní tabulí.

Pohyb venku zajišťuje školní zahrada, která je umístěna u školy. Školní zahrada je po celkové rekonstrukci a nově zařízená pro účely výuky i her dětí v odpoledních hodinách, při relaxaci a sportu. Zahrada je vybavená prolézačkami, klouzačkami, houpačkami, doskočištěm, pískovištěm, stoly na stolní tenis, hřištěm s umělým povrchem, horolezeckou stěnou, pyramidou.

Při aktivitách venku mají děti k dispozici míče, skákací gumy, švihadla, pálky, tenisové rakety a pomůcky na tvořivé hry s pískem atd.

Užívání mimoškolních prostor je ošetřeno pravidly bezpečnosti. ŠD umožňuje a organizuje zájmové vzdělávání pro děti přihlášené k pravidelné denní docházce a podle počtu se mohou přijímat i děti s nepravidelnou docházkou (ve dnech, kdy mají kroužky a aktivity odpoledne).

Ekonomické podmínky

Za ŠD je úplata 200 Kč měsíčně (rozumí se tím i jeden odchozený den v měsíci) a je splatná ve třech splátkách:

za měsíce září až prosinec 2018 v celkové výši 800 Kč do 15. 10. 2018;

za měsíce leden až březen 2019 v celkové výši 600 Kč do 15. 1. 2019;

za měsíce duben až červen 2019 v celkové výši 600 Kč do 15. 4. 2019.

Provoz školní družiny v období hlavních prázdnin (červenec – srpen 2019) se nepředpokládá.

Nárok na vrácení úplaty nastává pro žáka v případě dlouhodobé nemoci a to po dohodě s ředitelem školy.

Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování.

O provozu školní družiny v době řádných a mimořádných prázdnin, nebo v době mimořádného volna v průběhu školního roku rozhoduje ředitelka školy, po dohodě se zřizovatelem.

Personální podmínky

Zájmové vzdělávání v ŠD zajišťují 3 vychovatelky:

Vedoucí vychovatelka Eva Markgráfová - 1. oddělení (1.+ 4. třída).

Paní vychovatelka Kateřina Staňková - 2. oddělení (2.+4. třída).

Paní vychovatelka Jana Kadeřábková – 3. oddělení (3. +4. třída).

Podmínky přijímání uchazečů

Do ŠD se děti přihlašují zápisním lístkem, na kterém rodiče řádně vyplní všechny údaje (kdy a s kým bude dítě ze ŠD odcházet – samo či v doprovodu rodičů, popř. sourozenců, kontakt na rodiče)

Změny na zápisních lístcích oznámí rodiče vychovatelce písemně s podpisem a datem.

Docházka je povinná, rodiče omlouvají nepřítomnost dítěte písemně, nebo telefonicky na čísle: 323 603 531; mobil: 725830221 (1. a 2. odd. – „konečná“ ŠD), 725 830 236 (3. odd.)

O přijímání žáků do ŠD rozhoduje ředitel školy.

Ukončování vzdělávání

Žáci jsou do ŠD přijímáni vždy na jeden školní rok. Dítě je možné ze ŠD odhlásit kdykoliv během školního roku (písemná žádost rodičů). Ředitel školy může žáka ze ŠD vyloučit při opakovaném nedodržování vnitřního řádu školní družiny a opakovaném neplacení úhrady za zájmové vzdělávání.

2. Organizace a provoz družiny

Režim ŠD

Ranní družina začíná v 7.00 a končí v 7.40 hod. Příchod do ranní družiny do 7:15 hod. Do odpolední ŠD přichází žáci do prostor ŠD v 11.45 a končí v 16.30 hod. Odpovědnost vychovatele za žáka začíná příchodem žáka do prostor družiny a fyzickým předáním vychovateli.

Řád ŠD

O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce a kritérií pro přijetí: žáci 1. a 3. ročníku přednostně zaměstnaných zákonných zástupců, pokud není naplněna kapacita ŠD žáci 4. a 5. ročníku zaměstnaných zákonných zástupců. ŠD se naplňuje do počtu maximálně 83 dětí.

Žáci se řídí pokyny vychovatelky ŠD, pravidly **vnitřního řádu ŠD a školního řádu ZŠ**:

- bez vědomí vychovatelky neopouští oddělení ŠD
- doba pobytu v ŠD se řídí údaji na zápisovém lístku
- na oběd jsou žáci odváděni v doprovodu vychovatelky ŠD
- osobní věci má mít každý žák označeny; případnou ztrátu či záměnu hlásí žák nebo zákonný zástupce ihned vychovateli
- do hodnocení chování žáka se započítávají i projevy chování v činnostech ŠD, platí zde ustanovení vyhlášky o základní škole

Pokud žák soustavně narušuje činnost ŠD, opakovaně porušuje vnitřní řád ŠD a školní řád, může být z rozhodnutí ředitele školy z docházky do ŠD vyloučen.

Pokud si pověřená osoba nevyzvedne

- a) pokusí se pověřené osoby kontaktovat telefonicky,
- b) informuje telefonicky hlavní vychovatelku popř. ředitele školy,
- c) řídí se postupem doporučeným MŠMT - obrátí se na obecní úřad, který je podle § 15 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí povinen zajistit dítěti neodkladnou péči, případně se obrátí na Policii ČR - podle § 43 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, má každý právo obrátit se na policistu a policejní útvary se žádostí o pomoc.

Dokumentace ŠD

K dokumentaci ŠD patří docházkový sešit, třídní kniha a zápisní lístky.

Řádně vyplněný zápisní lístek odevzdávají rodiče na začátku školního roku a obsahuje předepsané povinné údaje, které jsou důležité pro žáka do ŠD.

Délka a časový plán vzdělávání

ŠVP ŠD je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu pro žáky 1. stupně ZŠ, který v ŠD probíhá po dobu docházky uchazečů do družiny od 1. do 4. ročníku + 5. ročník.

Zájmové vzdělávání ve ŠD je poskytováno po dobu 10 měsíců – po dobu trvání školního roku.

Režim dne

Uspořádání režimu dne dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity i odpočinku dětí.

Umožňuje organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci, reaguje i na neplánované situace v družině. Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený.

Žáci jsou podněcováni k vlastní aktivitě. Tyto aktivity probíhají formou individuální nebo skupinové činnosti.

Maximálně využíváme pěkné počasí k pobytu venku a času trávíme na hřišti v blízkosti školy.

Denní skladba zaměstnání:

Odpočinkové činnosti – mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě.

Rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.

Zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci, kompenzaci možných pohybových dovedností a poznání. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu.

Příprava na vyučování – zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, není však legislativně stanovena jako povinná činnost ŠD.

Získávání dalších doplňujících poznatků - při průběžné činnosti ŠD (např. poslechové činnosti, práce s knihou a časopisy).

Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů – převlékání, přechody, sebeobslužné činnosti. Snažíme se, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a aby je žáci vykonávali automaticky.

3. Formy vzdělávání

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového vzdělávání:

- pracovní a výtvarná činnost
- přírodovědní činnost
- sportovní činnost
- esteticko-výchovná činnost
- společensko-vědní činnost
- rekreační činnost
- příprava na vyučování

Podmínky pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami

Respektujeme individualitu každého žáka, vytváříme přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj.

Vytváříme podmínky pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, spolupracujeme, s přihlédnutím k jejich handicapu, s rodiči a se školou. Dle stupně a charakteru jejich handicapu se snažíme umožnit jejich začlenění do volnočasových aktivit a zajistit podmínky vhodné k rozvoji jejich osobnosti. Při výběru činnosti ve ŠD, při motivování a hodnocení žáků je brán ohled na integraci.

4. Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ŠD

Žáky seznamujeme s možnými riziky pohybu ve škole i mimo ni.

Seznamujeme je s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a různých předmětů.

Žáky poučujeme o zásadách správného chování nejen ve škole, ale také na veřejnosti a na komunikacích. Také jim připomínáme, jak se mají chovat v době prázdnin.

Žáky také seznamujeme s postupem při úrazu nebo v případě požáru.

Žáky vedeme k zdravému životnímu stylu, učí se zásady ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

- veškeré nedostatky hlásí vedení školy
- při úrazu žáka zváží vychovatelka situaci – ošetří sama, zavolá rodiče, event. lékařskou pomoc
- žák je povinen okamžitě hlásit vychovatelce každé zranění při činnostech

a v dalších prostorech se žáci řídí pokyny pedagogického pracovníka.

- během provozu ŠD nevstupují zákonní zástupci či jimi pověřené osoby do výchovných prostorů ŠD; komunikace s vychovatelkou probíhá u dveří do ŠD, individuální pohovory mohou probíhat na základě osobní domluvy, v rámci třídních schůzek
- dodržujeme pitný režim
- s nepřítomností vychovatelky je obeznámeno vedení školy
- předem známá nepřítomnost vychovatelky je řešena zástupem

5. Cíle základního vzdělávání a jejich rozvoj v jednotlivých činnostech

- rozvoj osobnosti dítěte
- získávání všeobecného vzdělávání
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví
- usnadnění svým pojetím přechodu žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání
- respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka
- vedení žáků k všestranné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vytvářet u žáků potřebu projevat pozitivní city a chování, jednání a prožívání životních situací (rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě)
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- připravit žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, aby uplatňovali a naplňovali své povinnosti

6. Obsah vzdělávání

V rámci pedagogického procesu ve ŠD se zaměřujeme na rozvoj následujících klíčových kompetencí.

Kompetence komunikativní

- souvisle se vyjadřuje mluveným slovem
- vyjadřuje svůj názor
- vede dialog
- využívá získané dovednosti ke spolupráci
- vyjadřuje se kultivovaně
- naslouchá názorům druhých, rozumí jim a respektuje je
- pracuje s informacemi
- prezentuje sebe sama, svojí práci slovním projevem

Kompetence sociální

- spolupracuje v kolektivu
- jedná vhodně s dospělými i s vrstevníky
- je ohleduplný k okolí a ochotný pomáhat druhým
- snaží se zvládat své emoce a sebereflektuje na ně
- upevňuje hygienické návyky

Kompetence k řešení problémů

- řeší problém samostatně, dokáže požádat o pomoc druhého
- nenechá se odradit nezdarem a hledá řešení
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí
- vyhledává informace k řešení problémů
- využívá své znalosti zkušenosti a dovednosti
- pomáhá slabším

Kompetence občanská

- respektuje druhé, odlišnosti – osobní, kulturní, náboženské atd.
- snaží se v tísní pomoci - přiměřeně okolnostem
- odolává nátlaku druhých, i většiny skupiny, v situacích se kterými nesouhlasí
- odolává psychickému nátlaku
- vnímá tradice, historii a kulturu
- uvědomuje si hodnotu majetku svého, školy, družiny a jiných osob

Kompetence pracovní

- dodržuje pořádek ve svých věcech a na svém pracovním místě
- zhodnotí práci svou i druhých
- dokončí a vyhodnotí úspěšnost své práce
- používá bezpečně pracovní pomůcky a vybavení
- pracuje podle instrukci a návodu
- váží si práce své i druhých
- reaguje na potřeby a pomoc druhých
- chrání zdraví své i druhých žáků
- je ohleduplný k přírodě a lidem kolem sebe

AKCE A PROJEKTY ŠD:

Akce a projekty plánujeme na celý školní rok podle ročních období a některé plníme po celý školní rok a podporujeme aktivitu dětí.

Třídíme odpad s firmou ASEKOL – starý papír, hliník, víčka, elektronický a nebezpečný odpad, plast.

Po celý školní rok škola i družina navštěvuje a podporuje akce na ochranu zdraví a životního stylu.

Zapojujeme se do výtvarných soutěží.

V rámci mimoškolní zájmové činnosti je organizován i plavecký výcvik.

Organizujeme a prezentujeme práci dětí na akcích pro děti a rodiče naší obce jako jsou:

- Vánoční dílny
- Velikonoční jarmark
- Mezinárodní den dětí
- Den Země
- Školní akademie
- Recyklohraní

7. Závěr

Při výchovné práci ve školní družině navazujeme na základní principy školního vzdělávacího programu naší školy „*Škola, ve které máme na děti čas*“ s rozšířením o kompetenci k trávení volného času.

V našem pojetí je školní družina místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se. A to nikoli encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce pak má v dětech mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení.

Naší prvořadou snahou je pojmout školní družinu jako rodinné prostředí, kde se dětem s velmi různorodými vzdělávacími a výchovnými potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací a výchovné péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. Tento vzdělávací program školní družiny se snažíme naplňovat ve spolupráci se školou a s rodiči našich žáků.

Součástí ŠVP je konkrétní plán práce na školní rok 2018/19

Schváleno pedagogickou radou dne 29. 8. 2018

Účinnost nabývá dne 1. 9. 2018

Mgr. Šárka Hájková Heřmánková, ředitelka školy